

De la darrera de Kubrick

Josep Franco

Una mirada una mica retardada sobre el film d'Stanley Kubrick, *Eyes Wide Shut*, ens du a mudar l'opinió prèvia, abans fins i tot de veure el film, fruit de tantes i tantes informacions a la premsa, especialitzada o no, d'arreu que hem llegit. Llegiem una mica astorats que l'escena del mirall no era per tant, com si hi hagués molt on gratar. Que si l'escena de l'orgia això o allò. Bé, una vegada més l'horitzó d'expectatives que generava el film a través de la publicitat el traïa. Tothom esperava alguna cosa diferent d'*Eyes Wide Shut*. Però el cas és que la pel·lícula conté nombrosos elements, al marge dels destinats al *fast food*. Per exemple, està farcit d'humor cínici i satíric respecte de la classe mitja-alta, molt alta, però, per a la majoria dels americans, dels metges. Un metge que és arrossegat, en la millor tradició buñueliana, pel fang de la castració. Si bé ho miram, no aconsegueix acomplir cap dels seus somnis de desig. Sempre és apartat del plaer per una raó o una altra, com en aquell dolç encant de la burgesia. De fet qui somnia és la dona, somnis de desig, impossibles en aquell pragmatisme de ca'l metge; perquè allò que defineix la vida d'aquest entranyable personatge és el d'haver d'estar tocant de peus en terra contínuament, en un patetisme que frega el ridícul. S'imaginem un metge mostrant les seves credencials a tanta de gent com un inspector de policia en el curs d'una investigació? Un metge, com aquell stanleydonnenià que despulla les pacients per mirar-les els ulls. Encantador. Allò que està en joc, al meu entendre, en aquest film, no és, com s'ha dit, la possibilitat o no de naufragi d'una parella estàndard americana pel fet de ser-hi infidel, sinó que el naufragi és inevitable en el marc d'unes estructures ideolò-

giques petitburgeses. La classe alta no pateix aquesta malaltia; la seva capacitat de projectar-se en el plaer per damunt de tot no els permet de tenir mala consciència. La classe mitja-baixa es mira amb ulls divertits com és de gruixuda la inutilitat d'aquella per bellugar-se en el món real. Des de cambres fins a prostitutes, passant per venedors de tot, tots se'l miren, a aquest metge un xic fora d'aigua, amb una mica de pena. A cops de dòlars tempta d'obrir-se pas pel laberint de la vida, en un viatge del qual ho descobreix gairebé tot. La causa que desencadena l'odissea urbana és la confessió de la dona d'una desitjada infidelitat que mai no es dugué a terme. Escletxa per on s'escola tot el gris pragmatisme del metge, abocat al fang del somni. Allò interessant és el fet d'assenyalar la fragilitat d'un estatus i d'una classe tan aparentment aferrada a la terra, però que en canvi es posa a trontollar al més mínim moviment. Plantejar-ho així, contràriament a allò que es deia del

film, que si era una proposta reaccionària que suggeria la fidelitat cega al bell mig dels matrimonis, fa de l'àpat kubrickià una deliciosa peça deconstructora d'una classe que als EUA ho és gairebé tot. Símbol de prestigi, de poder, de saber, el metge americà aquí és destinat, en un sistema precisament on no hi ha medicina social, a netejar els culs i les cagades de la classe alta-alta i a transitar un espai inexistent entre el cel dels escollits i la terra dels mortals. Un cop més ha de ser l'element femení del film el dinamitzador de les fèrries estructures, a partir d'aquell dolç desestabilitzador de món anomenat desig. Un cop més serà l'element femení que mostri el camí de tornada a casa del mascle escaldat. No és reaccionari haver-li de dir a l'aprenent de marí que no és cap Ulisses. Simplement és realista, vist que és l'únic codi que aquest trepitja amb una mica de seguretat. La mel no està feta per l'ase. ■

